

Raad Buitenlandse Zaken d.d. 12 oktober 2026

Raad Buitenlandse Zaken d.d. 12 oktober 2026

Aan de orde is het **tweeminutendebat Raad Buitenlandse Zaken d.d. 12 oktober 2026 (CD d.d. 08/10)**.

De **voorzitter**:

Ik heropen de vergadering. Aan de orde is het tweeminutendebat Raad Buitenlandse Zaken. Ik heet de minister van Buitenlandse Zaken van harte welkom. Er zijn in dit tweeminutendebat een zestal sprekers. De eerste spreker is de heer Van Baarle. Hij spreekt namens DENK. Ik nodig hem uit om hier zijn bijdrage te komen leveren. De heer Van Baarle.

De heer **Van Baarle** (DENK):

Dank, voorzitter.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Rapid Support Forces (RSF) verantwoordelijk zijn voor grootschalige mensenrechtenschendingen en oorlogsmisdaden in Sudan;

constaterende dat de RSF een parallelle regering heeft opgericht, die internationaal niet wordt erkend;

verzoekt de regering te pleiten voor gerichte Europese sancties tegen de personen binnen de door de RSF gesteunde parallelle regering,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van Baarle en Dobbe.

Zij krijgt nr. 3474 (21501-02).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het geweld in Myanmar voortduurt en de burgerbevolking, waaronder de Rohingya, ernstig wordt getroffen door mensenrechtenschendingen en humanitaire nood;

overwegende dat een onmiddellijk staakt-het-vuren noodzakelijk is om verder geweld tegen burgers te voorkomen en humanitaire hulpverlening mogelijk te maken;

verzoekt de regering tijdens komende Raden Myanmar expliciet op de agenda te plaatsen en te pleiten voor meer Europese inspanningen voor een staakt-het-vuren en humanitaire toegang, bijvoorbeeld in de vorm van een Europees vredesinitiatief,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Baarle.

Zij krijgt nr. 3475 (21501-02).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering in te zetten op een gezamenlijke Europese reactie op de Israëlische maatregelen tegen Nederlandse diplomaten, waaronder een gezamenlijk eis tot herstel van de diplomatieke status,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Baarle.

Zij krijgt nr. 3476 (21501-02).

De heer **Van Baarle** (DENK):

Tot slot, voorzitter.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat Israël doorgaat met de uitbreiding van de illegale nederzettingen in illegaal bezet Palestijns gebied, waaronder het E1-nederzettingsproject;

verzoekt de regering te pleiten voor gerichte Europese sancties tegen Europese bedrijven, financiële instellingen en organisaties die aantoonbaar betrokken zijn bij de bouw, financiering of ondersteuning van het E1-nederzettingsproject,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Baarle.

Zij krijgt nr. 3477 (21501-02).

De heer **Van Baarle** (DENK):

Tot slot zou ik aan de minister willen vragen of hij ons zou kunnen vertellen waarom hij niet kan delen of er boetes worden gegeven in het kader van het sanctiebesluit illegale nederzettingen. De Rijksoverheid doet dat wel in andere gevallen. Dank.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Dank aan de heer Van Baarle. De volgende spreker is mevrouw Dobbe. Zij spreekt namens de SP.

Mevrouw **Dobbe** (SP):

Dank u wel, voorzitter. Ik heb een aantal moties.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt het kabinet om de genocide die nu nog steeds plaatsvindt door de Israëlische regering te erkennen en te veroordelen en hiervoor in Europa te pleiten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Dobbe.

Zij krijgt nr. 3478 (21501-02).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt het kabinet om een wapenembargo in te stellen tegen de Israëlische regering en hiervoor in Europa te pleiten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Dobbe.

Zij krijgt nr. 3479 (21501-02).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt het kabinet om de Palestijnse Staat te erkennen en hiervoor in Europa te pleiten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Dobbe.

Zij krijgt nr. 3480 (21501-02).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt het kabinet om te zorgen dat het EU-associatieverdrag met Israël nu daadwerkelijk wordt opgezegd en hiervoor in Europa te pleiten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Dobbe.

Zij krijgt nr. 3481 (21501-02).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt het kabinet om een handelsembargo in te stellen tegen de Israëlische regering en hiervoor in Europa te pleiten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Dobbe.

Zij krijgt nr. 3482 (21501-02).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt het kabinet om de gehele regering-Netanyahu op een sanctielijst te plaatsen en hiervoor in Europa te pleiten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Dobbe.

Zij krijgt nr. 3483 (21501-02).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt het kabinet om het belastingverdrag tussen Nederland en Israël op te zeggen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Dobbe.

Zij krijgt nr. 3484 (210501-02).

Mevrouw **Dobbe** (SP):

Waarom heb ik al deze moties ingediend, voorzitter? Je zou kunnen denken: dat zijn er wel heel erg veel. Wse hebben ze ook al eerder ingediend. Dat klopt, want volgens het Genocideverdrag is Nederland verplicht om alles te doen wat redelijkerwijs kan om genocide te stoppen. Nederland kan meer maatregelen nemen en moet ook meer maatregelen nemen, als blijkt dat de maatregelen die Nederland tot nu toe heeft genomen om de genocide te stoppen, niet werken. Dan is Nederland ook verplicht volgens het Genocideverdrag om op te schalen en meer maatregelen te nemen. Deze maatregelen zou de Nederlandse regering allemaal kunnen nemen. Ik roep de regering dan ook op om op te schalen en te voldoen aan het Genocideverdrag.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Dobbe. De volgende spreker is mevrouw Piri. Zij spreekt namens PRO.

Mevrouw **Piri** (PRO):
Dank u wel, voorzitter.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Israëlische regering nog steeds de bouw van illegale nederzettingen in E1-gebied wil doorzetten;

constaterende dat dit project de doodsteek is voor de tweestatenoplossing en daarom altijd een rode lijn was voor opeenvolgende Nederlandse kabinetten;

verzoekt het kabinet om in Europa draagvlak te zoeken voor sancties tegen personen en entiteiten die bijdragen aan de bouw van illegale nederzettingen in E1-gebied,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Piri en Van der Werf.

Zij krijgt nr. 3485 (21501-02).

Mevrouw **Piri** (PRO):

Voorzitter. Dan heb ik een tweede motie. Die gaat over de International Coming Out Day. Het is een internationaal iets, maar ik kan me ook voorstellen dat dat niet helemaal bij de RBZ past. Ik zou dus graag toestemming willen vragen of ik de motie kan indienen. Ik zal haar eerst voorlezen.

De voorzitter:

Ja, leest u haar even voor.

Mevrouw **Piri** (PRO):

Voorzitter.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Tweede Kamer op International Coming Out Day moet opkomen voor de rechten van de wereldwijde lhbt-beweging;

overwegende dat het voor de medewerkers van de Tweede Kamer van belang is dat er sprake is van een inclusieve werkomgeving;

verzoekt het Presidium van de Tweede Kamer aanstaande zondag de regenboogvlag boven het Kamergebouw te hijsen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Piri, Bromet, Moorman, Teunissen, Struijs en Dassen.

Zij krijgt nr. 3486 (21501-02).

Ik begrijp de inleiding op deze motie. Ik kijk even rond bij de leden om te zien of er een meerderheid voor is om deze motie in te dienen, want ik realiseer me dat dit ietwat buiten de orde van de Raad Buitenlandse Zaken is. Ik weet niet wie er als eerste bij de interruptiemicrofoon stond. Mevrouw Rajkowski.

Mevrouw **Rajkowski** (VVD):

Dit is inderdaad aan de ene kant buiten de orde, maar het is dit weekend al. Ik begrijp het verzoek om de uitzondering, dus steun om de motie in te dienen.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):

Dit is volstrekt buiten de orde. We weten al jarenlang dat deze datum eraan komt. Dit had veel eerder aangekondigd kunnen worden, dus nee, dit moeten we echt buiten de orde verklaren. Anders is het hek van de dam.

De **voorzitter**:

Geen steun. De heer Van Lanschot.

De heer **Van Lanschot** (CDA):

Steun om het verzoek in te dienen.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

Dit is de laatste gelegenheid, dus steun.

De heer **De Roon** (PVV):

Begrip voor wat erachter steekt, maar geen steun, want dit is echt buiten de orde. Het is trouwens ook het begin van allerlei vlaggen op dit gebouw.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Het spijt me, dit is echt buiten de orde van dit debat.

Mevrouw **Dobbe** (SP):

Volgens mij is het heel belangrijk dat de minister ook in Europa pleit voor inclusiviteit en Coming Out Day. Daar is dit een goede aanmoediging voor. Volgens mij is het prima om dat hier te doen.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):

Gezien hoe slecht het gaat met queeracceptatie is het hijsen van de regenboogvlag het minste wat we zouden kunnen doen. Ik vind het ook echt kwalijk dat dat niet zomaar wordt toegekend. Aangezien we geen ander moment hebben om dat alsnog te doen: van harte steun. Queer mensen hebben lang genoeg in de schaduw moeten zitten, dus van harte steun.

De heer **Hoogeveen** (JA21):

Buiten de orde; geen steun.

De **voorzitter**:

Ik constateer dat een meerderheid dit voorstel niet buiten de orde verklaart. Daarmee kan de motie ingediend worden. U gaat natuurlijk zelf over de stemming volgende week. Dank aan mevrouw Piri. Sorry, er wordt vanavond al gestemd. Daar heeft u volstrekt gelijk in. Goed dat u me daar scherp op houdt.

De volgende spreker in het tweeminutendebat is de heer Hoogeveen. Nee, ik let helemaal niet op. Het is mevrouw Van der Werf. Ik ben helemaal van m'n à propos. Mevrouw Van der Werf. Zij spreekt namens D66. De heer Hoogeveen spreekt na haar. Ik zag u niet over het hoofd. Mevrouw Van der Werf, het woord is aan u.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

Dank u, voorzitter. Het ging er in het debat al even over: vanochtend lazen we dat 97% van de Palestijnse bevolking in Gaza ontheemd is en 84% van de kinderen onder de vijf jaar recent ziek was. Zieke mensen in slechte tentjes en het geweld gaat door. Nu de winter weer voor de deur staat laat Israël nog nauwelijks humanitaire hulp binnen. Daarom dien ik de volgende motie in.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat onder meer de Verenigde Naties en het Rode Kruis waarschuwen voor een ernstige verdieping van de humanitaire crisis in Gaza deze winter als gevolg van het nagenoeg volledig afknijpen van humanitaire hulpgoederen naar Gaza;

constaterende dat het kabinet zelf aangeeft dat het opzettelijk onthouden van noodzakelijke goederen aan de burgerbevolking kan worden gerekend tot ernstige schendingen van het humanitair oorlogsrecht;

constaterende dat de Israëlische minister van Defensie Yisrael Katz meermaals heeft verklaard het tegenhouden van humanitaire hulp nadrukkelijk in te zetten als politiek en militair drukmiddel;

van mening dat deze bewuste schending van het internationaalrecht en afspraken onder het EU-Israël-associatieverdrag niet zonder consequenties mag blijven;

verzoekt de regering in Europees verband te pleiten voor het opnemen van minister van Defensie Yisrael Katz op de EU-sanctielijst,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van der Werf en Piri.

Zij krijgt nr. 3487 (21501-02).

Dan nu het woord aan de heer Hogeveen. Hij spreekt namens JA21. Gaat uw gang.

De heer **Hoogeveen** (JA21):

Dank, voorzitter. Ik heb drie moties.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat Europese productielocaties en logistieke knooppunten in toenemende mate doelwit zijn van Russische hybride activiteiten;

overwegende dat binnen de coalition of the willing de logistieke ondersteuning van Oekraïne wordt gecoördineerd;

verzoekt de regering om binnen de coalition of the willing en met andere relevante bondgenoten te verkennen hoe kritieke infrastructuur gezamenlijk beter kan worden beveiligd,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Hoogeveen en Nanninga.

Zij krijgt nr. 3488 (21501-02).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat opnieuw wordt gesproken over constructies voor de inzet van bevroren Russische centrale-banktegoeden bij Euroclear Bank ten behoeve van Oekraïne;

verzoekt de regering om de Kamer tijdig en afzonderlijk te informeren als de contouren van een nieuwe Europese of internationale financieringsconstructie met de bevroren Russische tegoeden op tafel liggen, en geen onomkeerbare stappen te zetten voordat de Kamer deze heeft kunnen beoordelen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Hoogeveen.

Zij krijgt nr. 3489 (21501-02).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat zowel de Combined Maritime Forces als de EU-operaties ASPIDES en ATALANTA actief zijn op het terrein van maritieme veiligheid in en rond de Rode Zee;

overwegende dat Nederland formeel deelnemer is aan de Combined Maritime Forces, waarin ook belangrijke bondgenoten als de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk met omvangrijke militaire capaciteiten actief zijn;

constaterende dat de IOB in haar evaluatie van de Nederlandse inzet in de Rode Zee concludeert dat de internationale militaire inspanningen versnipperd waren en dat bundeling van krachten mogelijk effectiever was geweest;

verzoekt de regering om bij toekomstige Nederlandse maritieme inzet in en rond de Rode Zee nadrukkelijk de mogelijkheden binnen de Combined Maritime Forces te bezien;

verzoekt de regering in Europees verband aan te dringen op bundeling van krachten met internationale partners voor een effectievere inzet van beschikbare capaciteiten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Hoogeveen.

Zij krijgt nr. 3490 (21501-02).

De heer **Hoogeveen** (JA21):
Dank u wel.

De **voorzitter**:

De laatste spreker van het tweeminutendebat is mevrouw Rajkowski. Zij ziet af van haar spreektijd. Daarmee zijn we aan het eind van dit tweeminutendebat.

U maakt het wel wat al te dol, mevrouw Rajkowski. De laatste spreker in dit tweeminutendebat is mevrouw Rajkowski. Zij spreekt namens de VVD.

Mevrouw **Rajkowski** (VVD):

Excuses, voorzitter. Ik kreeg het er helemaal warm van.

De **voorzitter**:

Ik zie het ook aan u.

Mevrouw **Rajkowski** (VVD):

Maar ik heb hem. Ik heb hem.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Georgische autoriteiten repressieve wetgeving en politiegeweld tegen vreedzame demonstranten inzet;

overwegende dat deze ontwikkelingen passen in een patroon waarbij Georgië afglijdt naar Russisch model;

constaterende dat de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa lidstaten heeft opgeroepen om gebruik te maken van het tussenstatelijk klachtrecht om dit te bestraffen;

verzoekt de regering om samen met gelijkgezinde partners een klacht op grond van artikel 33 EVRM tegen Georgië in te dienen bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Rajkowski.

Zij krijgt nr. 3491 (21501-02).

Daarmee zijn we aan het einde gekomen van het debat. De heer Van Dijk heeft een vraag aan mevrouw Rajkowski.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):

Ik heb een vraag aan de voorzitter. Er is net een motie ingediend die wat mij betreft volkomen buiten de orde is. Om die reden vind ik het belangrijk om daarover een hoofdelijke stemming aan te vragen.

De **voorzitter**:

Als de heer Diederik van Dijk een hoofdelijke stemming wil aanvragen, dan geldt daarbij de regel dat we drie uur schorsen. Dat betekent dat we — het is nu 20.00 uur — om 23.15 uur hoofdelijk stemmen over deze motie.

Ik schors in ieder geval nu het debat, zodat de minister de beantwoording kan voorbereiden. Ik schors voor tien minuten. Dus we gaan, laat ik zeggen, om 20.20 uur luisteren naar de beantwoording van de minister.

De vergadering wordt van 20.07 uur tot 20.23 uur geschorst.

De voorzitter:

Ik heropen de vergadering. Ik verzoek de leden om weer plaats te nemen. Aan de orde is het tweeminutendeбат Raad Buitenlandse Zaken. We hebben een flink aantal moties en nog een enkele vraag. Ik geef het woord aan de minister voor zijn reactie op de inzet van de Tweede Kamer.

Minister Berendsen:

Voorzitter, dank u wel. Kan het spreekgestoelte ietsje hoger? Dank.

De motie op stuk nr. 3474 ontraden we, omdat er voor "de regering" op dit moment geen juridische basis is.

De motie op stuk nr. 3475 geef ik oordeel Kamer, mits ik 'm zo mag interpreteren dat we dit onderwerp op de agenda blijven zetten en er blijvend aandacht voor vragen in de Raad.

De voorzitter:

U ging heel snel. De motie op stuk nr. 3474 wordt ontraden en de motie op stuk nr. 3475 krijgt oordeel Kamer.

Meneer Van Baarle, ik neem aan dat u een vraag heeft over de eerste motie?

De heer Van Baarle (DENK):

Ja, dat klopt, voorzitter. Als ik van de motie op stuk nr. 3474 het dictum aanpas met "waar daar juridische grond voor bestaat dat te doen", zou de minister de motie dan wel oordeel Kamer geven? Ik kan me voorstellen dat de minister deelt dat dit gewoon uiterst problematisch is en dat je niet in een parallelle regering van een stel genocidale maniakken moet gaan zitten.

Minister Berendsen:

De heer Van Baarle gaat over zijn eigen woorden. Ja, we vinden dit zorgelijk. Dat hebben we ook in het debat aangegeven. Maar ik kan nu niet zover gaan om te zeggen: in dat geval, met deze verandering, zou ik de motie oordeel Kamer geven. Ik denk dat we dit debat nog voortzetten op een ander moment.

De voorzitter:

We waren bij de motie op stuk nr. 3475: oordeel Kamer. We gaan naar de derde motie.

Minister Berendsen:

De motie op stuk nr. 3476 ontraad ik onder verwijzing naar het debat en ook nadrukkelijk omdat de gesprekken achter de schermen op dit moment lopen.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 3476: ontraden.

Minister Berendsen:

De motie op stuk nr. 3477 ontraad ik. We hebben op dit moment het ontmoedigingsbeleid.

Ik pak de motie op stuk nr. 3485 er even bij, omdat die ook aan het E1-gebied gerelateerd is. Deze motie ontraad ik ook, onder verwijzing naar het debat. We hebben ons heel helder

uitgesproken over de E1-situatie, ook samen met partners. Ik heb in het debat aangegeven dat de komende weken, richting de verkiezingen, een situatie ontstaat waarin draagvlak voor dit soort maatregelen niet gaat ontstaan.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 3477: ontraden. De motie op stuk nr. 3485: ontraden.

Ik kan me voorstellen dat mevrouw Piri over de motie op stuk nr. 3485 een vraag heeft.

Mevrouw **Piri** (PRO):

Dit is gewoon decennialang Nederlands beleid, ik hoop ook nog steeds van het kabinet-Jetten. Hier staat niet zozeer dat er maandag sancties moeten liggen, maar de minister spreekt maandag zijn ambtsgenoten. Zorg er nou voor dat er draagvlak komt als hiermee wordt doorgegaan. Volgens mij is het een heel milde motie, in lijn met decennialang kabinetsbeleid. Het werd altijd gesteund in deze Kamer, van SP tot VVD. Wilt u alstublieft gewoon even goed inhoudelijk kijken naar de motie en met deze uitleg uw oordeel veranderen?

De voorzitter:

Ik kijk naar de minister.

Minister Berendsen:

Kijk, onze inzet is helder. Dat heb ik ook in het debat gezegd. Wij blijven ons hierop inzetten met internationale partners. We kijken hoe we de druk kunnen verhogen. In de motie wordt specifiek gevraagd naar draagvlak zoeken voor sancties voor personen en entiteiten. De komende weken zie ik daar geen meerderheid voor ontstaan, plus dat er na de verkiezingen met een nieuwe Israëlische regering een nieuw weegmoment komt: op welke wijze zetten we het beste druk op een nieuwe Israëlische regering van welke samenstelling dan ook? Dat is de argumentatie waarom ik de motie nu ontraad.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 3478.

Minister Berendsen:

Met de motie op stuk nr. 3478 komen we bij een aantal moties van mevrouw Dobbe. Zij gaf in haar eigen beschrijving aan waarom ze zijn ingediend. Op basis van het algemene uitgangspunt verwijs ik naar het debat dat we hierover hebben gehad.

De motie op stuk nr. 3478 ontraden, de motie op stuk nr. 3479 ontraden, de motie op stuk nr. 3480 ontraden, de motie op stuk nr. 3481 ontraden, de motie op stuk nr. 3482 ontraden, de motie op stuk nr. 3483 ontraden en de motie op stuk nr. 3484 ontraden. Allemaal onder verwijzing naar het debat dat we daar in algemene zin over gevoerd hebben.

De motie op stuk nr. 3486 is aan u.

De motie op stuk nr. 3487 zou ik het oordeel ontijdig willen geven. Ook hier geef ik wederom aan op welke wijze we druk zetten op een nieuwe Israëlische regering. Dat moeten we op dat moment wegen. Op dit moment is ook hier geen draagvlak voor. We zullen, wanneer er een nieuwe Israëlische regering is, moeten wegen op welke wijze we het beste druk kunnen zetten.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 3487: ontijdig. Ik kijk even naar mevrouw Van der Werf. Geeft u dat aanleiding om de motie aan te houden? Of wilt u 'm in stemming brengen? Ik zie dat u de motie in stemming wil brengen. De motie op stuk nr. 3487 komt in stemming.

De motie op stuk nr. 3488.

Minister **Berendsen**:

De motie op stuk nr. 3488. Die motie geef ik oordeel Kamer als ik 'm zo mag interpreteren dat we met internationale partners gaan kijken hoe we onze kritieke infrastructuur beter kunnen beschermen, in welk format of met welke internationale partners en in welke samenstelling dan ook. We gaan ons dan dus gezamenlijk inspannen om dat te doen. Als dat mag, geef ik 'm oordeel Kamer.

De **voorzitter**:

De motie op stuk nr. 3488: oordeel Kamer. Mevrouw Piri?

Mevrouw **Piri** (PRO):

Voorzitter, ik heb nog een vraag over de motie op stuk nr. 3487. Die wordt ontijdig verklaard, maar het gaat erom de Israëlische minister van Defensie op de EU-sanctielijst te zetten. Ik ben daar hartstikke voor. Maar dit zou dus ontijdig zijn, omdat de Israëlische verkiezingen in aantocht zijn. Maar kijken naar de E1, wat al decennialang een rode lijn is, wordt ontraden! Ik zie niet hoe dit consistent is van het kabinet. Ik zou daarom willen vragen of de minister dan ook "ontijdig" op mijn motie kan zetten.

Minister **Berendsen**:

Ik blijf bij de appreciatie die ik zojuist gegeven heb.

De **voorzitter**:

We zijn bij de motie op stuk nr. 3489.

Minister **Berendsen**:

De motie op stuk nr. 3489 zou ik willen ontraden. Ik wil nog wel toezeggen dat we de Kamer tijdig informeren over de contouren van een nieuw plan dat op tafel ligt. Maar toezeggen dat er geen onomkeerbare stappen worden gezet, voordat de Kamer dat heeft kunnen beoordelen, bemoeilijkt echt het onderhandelingsproces. En dat zou ik dus willen ontraden.

De **voorzitter**:

De motie op stuk nr. 3489 wordt ontraden, maar dat leidt nog wel tot een vraag van de heer Hoogeveen.

De heer **Hoogeveen** (JA21):

Maar dat was precies de reden waarom ik de motie indiende. De vorige keer, afgelopen december, verliep het namelijk heel erg rommelig. Er lag iets over Russische tegoeden op tafel, maar dat werd uiteindelijk in het onderhandelingsproces van tafel geveegd. En toen stonden we ineens wel aan de lat voor wat wij "eurobonds" noemen en het kabinet "de headroom van de Europese begroting". Ik zou daarom nog wel willen vragen om de Kamer dan in ieder geval tijdig te informeren, want ik moest toen via de e-mailprocedure om deze informatie verzoeken.

Minister **Berendsen**:

Zoals aangegeven zie ik het belang om de Kamer te informeren over voorstellen die op tafel liggen en waar wij uiteindelijk over zullen moeten besluiten. Alleen, "geen onomkeerbare stappen te zetten" et cetera ... Als ik voorafgaand aan het Europese onderhandelingsproces voor alles toestemming moet vragen aan de Kamer, dan bemoeilijkt dat echt het proces. Ik denk dat de heer Hoogeveen met zijn ervaring in Europa weet dat inderdaad niet alles zo ordentelijk en volgordelijk verloopt in de Europese onderhandelingsprocessen als wij wellicht zouden wensen.

De **voorzitter**:

Ik zie meneer Maas bij de interruptiemicrofoon staan, maar hij staat niet ingeschreven voor dit tweeminutendebat, ook niet voor nul minuten. Dus dan kan hij niet deelnemen en een vraag stellen. Het is wat het is; ik kan het niet mooier maken.

De heer **Hoogeveen** (JA21):

Dan wil ik de minister vragen om daar iets van een toezegging op te doen, want dan kan ik de motie in principe intrekken. Ik bedoel dus dat we gewoon zo worden geïnformeerd als de minister zojuist heeft gezegd.

Minister **Berendsen**:

Er zijn vele momenten waarop wij in voorbereiding op raden spreken over de inzet en over wat er op tafel ligt. Wij doen er dus alles aan om de Kamer volledig en tijdig te informeren over de zaken die voorliggen.

De **voorzitter**:

Dat is ook de basis van onze samenwerking.

Minister **Berendsen**:

De motie op stuk nr. 3490: oordeel Kamer. De motie op stuk nr. 3491 heb ik ook nog.

De **voorzitter**:

Minister, voordat u verdergaat: ik kijk even de heer Hoogeveen aan. Betekent dat dat u, meneer Hoogeveen, de motie op stuk nr. 3489 intrekt? Dat is niet het geval en de motie op stuk nr. 3489 komt dus met de appreciatie "ontraden" in stemming.

De motie op stuk nr. 3490, minister.

Minister **Berendsen**:

De motie op stuk nr. 3490: oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 3491 betreft Georgië. Die motie ontraad ik onder verwijzing naar het debat. Maar ik wil nog wel benadrukken dat wij grote zorgen hebben over de situatie in Georgië en ook kijken hoe we daar met internationale partners druk kunnen zetten. Maar ik ontraad de motie dus onder verwijzing naar het debat.

De **voorzitter**:

Daarmee zijn we aan het einde gekomen van dit tweeminutendebat.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:

Mag ik even uw aandacht, want dit is belangrijk. We stemmen zo meteen over de moties waarvoor geen hoofdelijke stemming is aangevraagd. Dat doen we dus gewoon conform het schema. Ik ga zo na een korte schorsing door met het tweeminutendebat Sancties tegen het Internationaal Strafhof.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Sancties tegen het Internationaal Strafhof

Sancties tegen het Internationaal Strafhof

Aan de orde is het **tweeminutendebat Sancties tegen het Internationaal Strafhof (CD d.d. 30/09)**.

De voorzitter:

Ik heropen de vergadering. Mag ik de leden verzoeken om plaats te nemen, en mag ik iedereen die nog in de wandelgangen is, vragen om naar de zaal te komen? Aan de orde is het tweeminutendebat Sancties tegen het Internationaal Strafhof. De eerste spreker is mevrouw Van der Werf, die spreekt namens D66. Mevrouw Van der Werf, het woord is aan u.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

Dank u wel, voorzitter. Ik heb één motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het onwenselijk is dat derde landen indirect kunnen bepalen of een onafhankelijke internationale rechterlijke instelling toegang heeft tot het internationale betalingsverkeer;

overwegende dat Nederland als gastland een bijzondere verantwoordelijkheid heeft voor de continuïteit van het functioneren van het Internationaal Strafhof;

van mening dat Nederland hierin binnen de EU een voortrekkersrol moet vervullen, teneinde de Europese soevereiniteit ten opzichte van andere grootmachten te versterken;

verzoekt de regering in samenwerking met De Nederlandsche Bank en de Europese Centrale Bank te onderzoeken hoe de toegang tot het internationale betalingsverkeer kan worden gegarandeerd voor het Internationaal Strafhof en andere rechtspersonen die door extra sancties worden geraakt, bijvoorbeeld door deze betalingen via een publieke financiële instelling te laten verlopen, zodat zij ook onder externe sanctiedruk aan hun financiële verplichtingen kunnen blijven voldoen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van der Werf, Van Lanschot, Dobbe en Piri.

Zij krijgt nr. 62 (28498).

Dank u wel. De volgende spreker in dit tweeminutendebat is mevrouw Piri, die spreekt namens PRO.

Mevrouw **Piri** (PRO):

Dank u wel, voorzitter. Om de rust te bewaren heb ik geen motie. Ik zou wel willen zeggen dat dit een zeer serieus onderwerp is. Ik zeg absoluut niet dat het kabinet dat onderschat, maar we hebben de afgelopen maanden al veel gezien: sancties tegen de aanklager, sancties tegen meer dan de helft van de rechters, sancties tegen de voorzitter van het Internationaal Strafhof, en nog steeds hangen er hun misschien ook institutionele sancties vanuit de VS boven het hoofd. Het enige dat ik zou willen zeggen, is het volgende. Kabinet, doe er alles aan om het Internationaal Strafhof werkbaar te houden. Heb die inzet. Herinner je ook dat er hier gewoon een meerderheid is voor het inzetten van het blocking statute als dat noodzakelijk zou zijn.

Daar houd ik het bij. Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u wel, mevrouw Piri. Mevrouw Rajkowski heeft geen bijdrage, dus de volgende spreker in dit tweeminutendebat is de heer Van Lanschot namens het CDA. Gaat uw gang.

De heer **Van Lanschot** (CDA):

Dank, voorzitter. Net als collega Piri heb ik ook geen moties. Het CDA steunt het kabinet in zijn steun voor het ICC. Het is ook goed dat het blocking statute daarbij op tafel ligt. We wensen de medewerkers en de staf van het ICC veel sterkte toe.

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u wel. De volgende spreker is mevrouw Dobbe namens de SP. Ik nodig haar uit om haar bijdrage te doen. Gaat uw gang.

Mevrouw **Dobbe** (SP):

Dank u wel. Ik heb ook geen moties, maar: handen af van het Internationaal Strafhof. Dat is de enige goede houding die je kunt hebben tegen de aanvallen op het Internationaal Strafhof, dat in ons land staat. Het is het enige goede antwoord tegen aanvallen op de internationale rechtsorde, waar het Internationaal Strafhof een onmisbaar onderdeel van is. Dus: handen af van het Strafhof en van alle andere instellingen die de internationale rechtsorde beschermen. Het is goed dat het kabinet dit zegt en uitdraagt. Die woorden moeten ook betekenis hebben, dus als er sancties komen, roepen we dit kabinet op om, zoals de Kamer in een aangenomen motie heeft gevraagd, te zorgen dat het blocking statute wordt ingezet als bescherming tegen de sancties tegen het Internationaal Strafhof.

Ik vraag de minister ook om samen met zijn collega's van het kabinet een goed plan te maken om ervoor te zorgen dat we in Nederland goed voorbereid zijn op het inzetten van het blocking statute, dus om te zorgen dat Nederlanders ook beschermd zijn tegen eventuele gevolgen.

Verder steunen wij vandaag de motie van mevrouw Van der Werf. Ik heb zelf geen nieuwe moties.

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u wel. De volgende spreker in dit debat is de heer Van Baarle, die spreekt namens DENK. Het woord is aan u.

De heer **Van Baarle** (DENK):

Dank, voorzitter. Allereerst de moties.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Verenigde Staten sancties hebben opgelegd aan mensen die actief zijn bij het Internationaal Strafhof;

verzoekt de regering de ondermijning en intimidatie van het Internationaal Strafhof door de VS te veroordelen en de Amerikaanse ambassadeur te ontbieden om dit over te brengen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Baarle.

Zij krijgt nr. 63 (28498).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er ernstige berichten zijn over Israëlische spionage, intimidatie en ondermijning van het Internationaal Strafhof;

verzoekt de regering om de ondermijning van het Internationaal Strafhof door Israël te veroordelen en de Israëlische ambassadeur te ontbieden om dit over te brengen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Baarle.

Zij krijgt nr. 64 (28498).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Verenigde Staten druk uitoefenen om Amerikaanse staatsburgers niet te kunnen laten vervolgen door het Internationaal Strafhof en geen onderzoek te doen naar handelen door de Verenigde Staten;

verzoekt de regering op geen enkele manier mee te gaan in het verschaffen van immuniteit voor staatsburgers van de Verenigde Staten of het deprioritiseren van onderzoek naar handelen van de VS,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Baarle.

Zij krijgt nr. 65 (28498).

De heer **Van Baarle** (DENK):

Rest mij te zeggen dat we iedereen die actief is bij het Internationaal Strafhof veel kracht en wijsheid wensen en dat we ook de Nederlandse regering wijsheid wensen om in Europees verband samen op te trekken om te doen wat nodig is.

Dank, voorzitter.

De **voorzitter**:

Dank u wel. De laatste spreker in dit tweeminutendebat is de heer De Roon, die spreekt namens de PVV. Gaat uw gang.

De heer **De Roon** (PVV):

Voorzitter. De opzet en het functioneren van het Strafhof worden als sinds de oprichting in 2002 zwaar bekritiseerd. Van de 193 lidstaten zijn er 125 die het hof erkennen. De 68 andere

landen erkennen de bevoegdheid van het hof ten aanzien van hun onderdanen niet. Twee landen hebben het hof formeel verlaten en zeven andere landen hebben eerste stappen gezet om dat ook te doen. Veel landen accepteren de inbreuk die het hof kan maken op hun soevereiniteit niet en zien het hof als een politiek instrument dat tegen hen en hun onderdanen kan worden ingezet. De VS bijvoorbeeld dreigen om die reden met sancties tegen het hof. Onze regering denkt dat te kunnen keren met een zogenaamd blocking statute. Dat de VS daarvoor zouden zwichten, is niet aannemelijk. Een tegenactie door de VS is wél aannemelijk. Kortom, de escalatieladder staat klaar. Dat is zinloos en gevaarlijk. Dat het bestaan en functioneren van het hof hiertoe aanleiding geeft, is schrikbarend. Onze goede relatie met onze grootste en belangrijkste bondgenoot wordt in gevaar gebracht. De PVV wil dat per se niet. Wat de PVV betreft moet Nederland niet meer te maken willen hebben met dit politiek-juridische gedrocht. Vandaar de volgende motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het Internationaal Strafhof in de statengemeenschap weinig gezag en waardering geniet maar wel zorgt voor ernstige en onwenselijke spanningen in de westerse wereld, hetgeen autoritaire staten in de kaart speelt;

overwegende dat Nederland niet gebaat is bij het bestaan van het Strafhof en de aanwezigheid ervan in ons land;

verzoekt de regering de Nederlandse deelname aan het Strafhof te beëindigen en het hof uit Nederland te verwijderen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden De Roon en Wilders.

Zij krijgt nr. 66 (28498).

De heer **De Roon** (PVV):

Tot slot. De motie van de PVV in dezen is: Nederland uit het Strafhof en het Strafhof uit Nederland.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de termijn van de zijde van de Kamer. Ik kijk even naar de minister. Kunnen we dit binnen tien minuten doen? Ja, zie ik. Dan schors ik tot 20.56 uur.

De vergadering wordt van 20.47 uur tot 20.54 uur geschorst.

De **voorzitter**:

Ik heropen het debat. Aan de orde is het tweeminutendebat Sancties tegen het Internationaal Strafhof. Er zijn, om precies te zijn, vijf moties ingediend. We gaan luisteren naar de appreciatie van de minister daarvan.

Minister **Berendsen**:

Voorzitter. De motie op stuk nr. 62 geef ik oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 63 is overbodig. We hebben de zorgen bekendgemaakt en overgebracht op het allerhoogste niveau.

De motie op stuk nr. 64 is overbodig, omdat we die zorgen indertijd al overgebracht hebben aan de Israëlische ambassadeur.

De motie op stuk nr. 65 ontraad ik. Het is nu niet aan de orde en het is sowieso aan alle partijen binnen het statuut. Er moet een dialoog plaatsvinden.

De motie op stuk nr. 66 ontraad ik ook.

De heer **Van Baarle** (DENK):

Ik kan me niet herinneren, over de moties op stukken nrs. 63 en 64, dat de Nederlandse regering expliciet een veroordeling heeft uitgesproken, noch in het geval van de VS, noch in het geval van Israël.

Minister **Berendsen**:

Onze zorgen over beide zijn duidelijk en zijn overgebracht.

De **voorzitter**:

De heer van Baarle tot slot.

De heer **Van Baarle** (DENK):

Met andere woorden, de Nederlandse regering heeft het nooit veroordeeld. Daarom kan de motie niet overbodig zijn.

Minister **Berendsen**:

Deze motie krijgt de appreciatie "overbodig". De zorgen die benoemd worden in de motie zijn aan beide ambassadeurs overgebracht.

De **voorzitter**:

Ik hoop dat u het allen heeft kunnen volgen, want het ging snel. De minister heeft de vijf moties geapprecieerd. Daarmee zijn we aan het einde van dit tweeminutendebat gekomen.

De beraadslaging wordt gesloten.